

572/2
1987/2

წიგნი

1987 წ. ოქტომბერი № 10

ილია ჭავჭავაძე 150

დედავ! ისმინე ქართველის ვედრება:
ისე აღზარდე შენ შვილის სული,
რომ წინ გაუძღვეს ჭეშმარიტება,
უკან ჰრჩეს კვალი განათლებული.

გიყვარდეს ილია და საქართველო

ჩემო პატარა მეგობარო! შენ იცნობ ქართული ლიტერატურის კლასიკოსს ილია ჭავჭავაძეს. სკოლაში მისი „ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი“ გავიკვლია. მისი საუცხოო ლექსი „გახაზებული“ ზეპირად დავისწავლია. იქნებ ფილმები ან სპექტაკლები გინახავს — მისი „კაცია — აღამიანი?“ — ს, „ოთარაანთ ქვრივის“ თუ „გლახის ნაამბობის“ მხედვეთი გადაღებული და დიდგმული. თუ არ გინახავს, — ნახავ, თუ არ გისწავლია, — ისწავლი, რადგან ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებები ქართველი ერის სულიერი საუბნეჯა, მისი განუყოფელი ნაწილი. შენც ამ ერის შვილი ხარ და აბა, როგორ იქნება, მისი საგანძური არ გიყვარდეს.

ილია ჭავჭავაძე ქართველებისათვის მართოდენ მწერალი არ ყოფილა. იგი ერის სულიერი მამა იყო, მისი მოჭირნახულე და წინამძღოლი, მისი გასაჭირისა და სატკივარის გამკითხავი, მისი დამცველი და ქომაგი, ქვეყნის სუნთქვის, მაჯისცემის მოყურიად... რაც კი მე-19 საუკუნის მეორე ნახევარში საქართველოში საქვეყნო საქმე გავითდა, — სულ ილია ჭავჭავაძის თაოსნობით. მას გვერდში ედგნენ ჩვენი სახელოვანი მამულიშვილები: აკაკი წერეთელი, ვაჟა ფშაველა, იაკობ გოგებაშვილი, ვანო მახაბელი და სხვები. ეს ის ბრწყინვალე თანავარსკვლავედია, რომლის შუქიც არასოდეს ჩაქრება და მუდამ გავიანთებს მშვენიერებისაკენ, სიკეთისაკენ, სიძარბოსაკენ მიმავალ გზას.

ილია ჭავჭავაძეს მახვილივით ბასრი კალამი ჰქონდა და მუდამ დაუნდობლად ამოთრახებდა საქართველოს მტრებს, სააშკარაოზე გამოჰქონდა საქართველოში, ქართველებს შორის გავრცელებული უფარვისი, უკადრისი, უმსგავსი თვისებებიც, რადგან ასეთი იყო მისი, როგორც მამულიშვილის დამოკიდებულება თავისი ხალხისადმი, რადგან მას სჯეროდა ხალხური ნათქვამის სიბრძნე: მოყვარეს პირში უძრახეო... პირში მთქმელობით ილია ძალიან წააგავს თავისი ერთი მითხრობის გმირს — ოთარაანთ ქვრივს — ის მუდამ წარბშეკრულია, ტკბილ სიტყვას არავისთვის იმეტებს, მაგრამ გულით ვითლია და უბედურის გამკითხავი. ერთ თავის ლექსში ილია წერდა:

ჩემზე ამბობენ: ის სიავეს ქართველისას ამბობს,
ჩვენს ცუდს არ მალავს, ეგ ხომ ცხადი სიძულვილია,
ბრიყვნი ამბობენ, კარგი გული კი მაშინვე სცნობს —
ამ სიძულვილიში რაოდენი სიყვარულია.

მაგრამ ილია ილია არ იქნებოდა, მარტო თავისი ხალხი რომ ჰყვარებოდა. მისი გულისყური „კაცად კაცობის ვრცელს მოედანს“ სწვდებოდა, მას კარგად ესმოდა სხვა ერების გულისთქმა და სატკივარიც. როცა გაიზრდები და ილიას პუბლიცისტურ წერილებს წაიკითხავ, მიხვდები, რაოდენ ფართო იყო მისი ინტერესების თვალსაწიერი, რა ღრმა და საფუძვლიანი განათლება ჰქონდა და როგორ უჭრიდა სიტყვა, ქართული სიტყვა.

ილია ჭავჭავაძე ქართული სიტყვის ჭეშმარიტი დიდოსტატი იყო, აკაკი წერეთელთან ერთად მან შექმნა ახალი ქართული სალიტერატურო ენა, უფრო სადა და მრავალფეროვანი, და ამიტომ ხალხისათვის უფრო გასაგები გახადა იგი.

დღეს ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 150 წელი უსწრულდა. ამ დიდ თარიღს ქართველ ხალხთან ერთად მთელი მსოფლიო იხეიმებს, და იცით რატომ? იმიტომ, რომ მწერალი, ვინც თავისი ქვეყნის ეროვნული დამოუკიდებლობისათვის იბრძვის, ვინც ერთა შორის თანასწორობასა და სიყვარულს ქადაგებს, ვინც ებრძვის სიკვდილსა და ნგრევას და უმღერის სიცოცხლეს, შენებას, ემსახურება სიძარბოებსა და მშვენიერებას, ის დედამიწის ყველა პროგრესულად მოაზროვნე აღამიანს უყვარს.

სწორედ ასეთი იყო ილია ჭავჭავაძე — შენი დიდი პაპა!
პატივი ეცი აწ და მარადის მის უკვდავ ხსოვნას!
გიყვარდეს ილია და საქართველო!

სპირტი

18469

მ

ისთვის არ ვმღერ, რომ ვიმღერო
 ვით ურინველმა კარეგანმა,
 არა მარტო ტკბილ სმებისთვის
 გამოგზავნა ქვეყნად ცაბა.
 მე ცა მნიშნავს და ერი მზრდის
 მიწიერი ზეციერსა;
 ღმერთთან მისთვის ვლანარაკობ,
 რომ წარვუძღვე წინა ერსა.
 დიდის ღმერთის საკურთხევლის
 მისთვის ღვივის ცეცხლი გულში,

რომ ერისა მოძმედ ვიყო
 კმუნჯასა და სისარულში;
 ერის წელული მანდეს წელულად,
 მეწოდეს მის ტანჯვით სული,
 მის ბუდით და უბედობით
 დამეღაგოს მტკიცე გული...
 მაშინ ციდან ნაპერწკალი
 თუ აღმიფეთქს გულში ცეცხლსა;
 მაშინ ვიმღერ, მხოლოდ მაშინ,
 მოვსწმენდ ერსაც ტანჯვის ცრემლსა!

მ.ქ. სსრ კ. შარკის
 სახ. სახ. რესპუბ.
 ბიბლიოთეკა

ირაკლი ვარვარნიძე. 10 წ. თბილისი.

მყინვარი!.. დიდებულია, მყუდრო და მშვიდობიანი, მაგრამ ცივია და თეთრი. დანახვა მისი მაკვირვებს და არ მალეულებს, მაციებს და არ მათბობს, — ერთის სიტყვით მყინვარია. მყინვარი მთელის თავის დიდებულებით საკვირველია და არა შესაფერებელი. აბა რად მინდა მისი დიდება? ქვეყნის ყაყანი, ქვეყნის ქარიშხალი, ქროლვა, ქვეყნის ავ-კარგი მის მაღალ შუბლზედ ერთ ძარღვსაც არ აატკეპს. ძირი თუმცა დღე-მიწაზედ უდგა, თავი კი ცას მიუბჯენია, განზედ გამდგარა, მიუკარებელია. არ მიყვარს არც მაგისთანა სიმაღლე, არც მაგისთანა განზედ გადგომა, არც მაგისთანა მიუკარებლობა. დალცოა ღმერთმა

ისეგ თავზედ ხელაღებული, გიჟი, გადარეული, შეუპოვარი და დაუმონავი მღვრიე თერგი. შავის კლდის გულიდამ გამომსკდარი მოდის და მოზღავის და აბლავლებს თავის გარეშემოსა. მიყვარს თერგის ზარიანი სუილი, გამაღებული ბრძოლა, დრტვინვა და ვაი-ვა-გლახი.

ნეტავი შენ, თერგო! იმითი ხარ კარგი, რომ მოუსვენარი ხარ. აბა პატარა ხანს დადგე, თუ მყრალ გუბედ არ გარდაიქცე და ვე შენი საშიშარი ხმაურობა ბაყაყის ყიყინზედ არ შეგეცვალოს. მოძრაობა და მარტო მოძრაობა არის, ჩემო თერგო, ქვეყნის დონისა და სიცოცხლის მიმცემი...

გაზაფხული

ექვ მოისხა ფოთოლი,
ავერ მერცხალიც ჭყივის,
ბაღში ვაზი ობოლი
მეტის ღხენითა სტირის.
აუვავებულა ძღელო,
აუვავებულან შთები;
მაშულო, საუკარელო,
შენ როსღა აუვავედები?

მალხაზ ზარაშკა. ზუგდიდის რ-ნი.

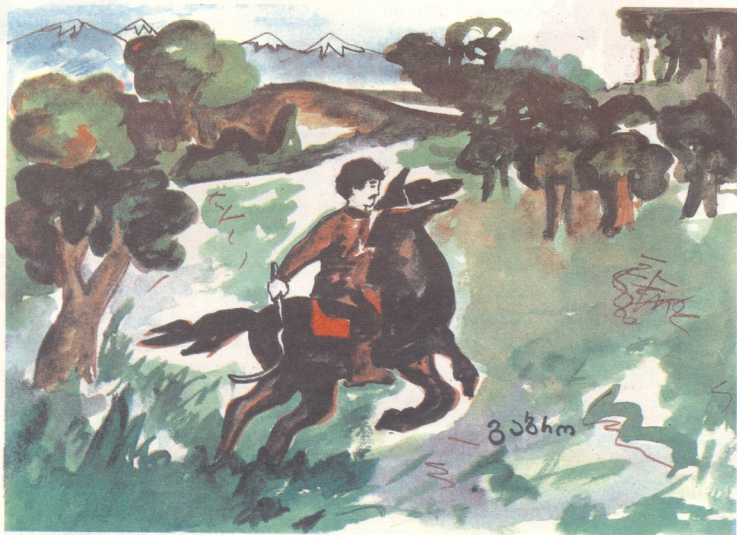
მოედანი ცხოვრებისა იმისია, ვინც თითონ მხნეობს და ირჯება თავის-თავის საშუელად. საზოგადოებას აიღებთ, თუ ცალკე კაცს, ყველგან ერთს და იმავე უცვალელებლს ბედისწერასა ჰხედავთ, რომ მარტო საკუთარს თვითმოქმედებას, მხნეობას, გამრჯელობას წარუმართნია საქმე როგორც საზოგადოებისა, ისეც ცალკე კაცისა. რომელი საზოგადოებაც, თუ ცალკე კაცი, სხვაზედ დანდობილა და თითონ გულხელი დაუკრებია, იმას ამ ქვეყანაში პური არსობისა ვერ გამოუცხვია და საცა ეკური არ არის, იქ არც სიცოცხლეა.

საღამო ხანი იყო და ის სოფელი, საცა იმ ღამეს ჩვენ უნდა შეგვესვენა, ჯერ კიდევ შორს იყო. ჩამობინდდა. მეურმემ დაიძახა, ურემი გატყდით. ყველანი შეგვაყვეს. საღდათები გარს შემოგვიხსნდნენ, ზოგმა ჩიბუხის კეთება დაიწყო, ზოგმა პურის ჭამა, ზოგი წამოწვა. ჩვენც ჩავსხედით. ტუსალები ამბობდნენ, რომ ხვალ საქართველოს მიჯნას გავცილდებით.

გული მომიკვდა, ეს რომ გავიგონე, და დავღონდი. ჩემისთანა უთვისტომო ადამიანისათვის ქვეყანა ყველგან ერთი უნდა ყოფილიყო, მაგრამ ქართველისათვის საქართველო დიდი რამა ყოფილა. რაც უნდა იყოს, შენი ჭირიმე,

ჩვენი აკვანი საქართველოა, ჩვენი მამა-პაპის საფლავი საქართველოა, ჩვენი ენის ქვეყანა ეს არის, ჩვენი სიტყვა-პასუხის გამგონი ეს არის, ჩვენი მზე აქ არის და ჩვენი მთვარე, და თუ გული გაქვს — გულიც აქ არის, თუ სიყვარული გაქვს — სიყვარულიც აქ თუ იქნება, თორემ სხვაგან სადა? სადაური სად მივყვართ, — ვკითხავდი ჩემს თავს ტკივილითა და წუხილითა, — ეს ქვეყანა აღარ უნდა ვინახულო, აქაურმა მზემ აღარ უნდა გამათბოს, აქაურმა მთვარემ შუქი აღარ უნდა მომიფინოს!.. სიტყვა-პასუხის გამგონი აღარ უნდა მყვანდეს!.. აქაურმა წყალმა წყურვილი აღარ უნდა მომიკლას!..

საბრტაბა ბელენაძე. 7 წ. ხმობი რაიონი.

ლადო მუსხაგვილი. 7 წ. თბილისი.

მ

ჯიშრი

არად და ეველეგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა!...
მე ვარო შენი თანამდევი, უკვდავი სული.
შენთა შეილთ სისხლით გული სრულად გარდამებანა,
ამ გულში მე მაქვს შენი აჴმო, შენი წარსული.
მეცა ვტანჯულვარ, ჰე ბედარულო, შენის ტანჯავითა,
შენისა ცრემლით თვალნი ჩემნი მიტირებია,
მეც წარტყევენილვარ წარსულთ დღეთა შენთა ნატვრითა,
შენის აჴმოთი სული, გული დამწულულებია.

ღაპრით აღმავანებულზე

კაცს ორი სახელი უნდა ჰქონდესო, — ამბობს ჩვენი
ერი: — ერთი აქ დასარჩენი, მეორე თან წასაყოლიო. ეს
ანდერძი ქართველისა ისე არავის შეუხრულდება, რო-
გორც დავით მეფესა. აქ აღმაშენებელის სახელი დარჩა,
როგორც მეფეს, და იქ, როგორც დიდ-ბუნებოვანმა კაცმა
— წაიყოლია სახელი წმინდანისა, დიდების გვირგვინით
შემკობილი.

ლუარსაზი

თავადი ლუარსაზ თათქარიძე განლდათ კარგად ჩასუქებული ძველი ქართველი, მრგვალი – უკაცრავოდ არ ვიყო ამ სიტყვაზედ – როგორც კარგი ნასუქი კურატი. დარბაისელის კაცის შეხედულება ჰქონდა მის ბრწყინვალეებას: თავი ისეთი მსხვილი, რომ თითქოს იმის სიმძიმეს მორგევით სქელი კისერი მხრებში ჩაუძვრენიათ; წითელი, თურაშაულის ვაშლსავით ნაშნაში ლოყები; სამკეცად ჩამოსული ტრფიალების აღმზუნები ფაფუკი ღაბაბი; დიდრონი თვლები, ყოველთვის დასისხლიანებული, თითქო ყელში თოკი წაუჭვრიათო! გაბერილი, მეტად გონიერად გადმოგდებული, დიად პატივსაცემი და პატივცემული ღიბი, კოტიტა და ქონით გატენილი ბალნიანი ხელები, დამორილი სხვილი ფეხები – ესე ყოველი ერთად და თითოეული ცალკე განლდათ თავად ლუარსაზის «ცით მონაბერის სულის» ღირსეული სამკაული.

სოფიკო ბრეგვაძე. თბილისი.

ლაშაჭანი

როცა სადილს უკან ლაშათიანად გამოიძინებდნენ ცოლ-ქმარნი, როცა საღამოსუდ ნიავი ფრთას გაშლიდა და ბაღჩის ღობის გრძლად გამოწოლილი ჩრდილი ეზოს მოადგებოდა, მაშინ კნეინა დარეჯანი ერთ ბალან-გაცვიფრულ ხალიჩას ჩრდილში გააშლევიწებდა და დაბძანდებოდა ხოლმე თავმომწონე პატარმალევით თავდაზურული, წარბებ-აჭიმული და გამოპრანჭული.

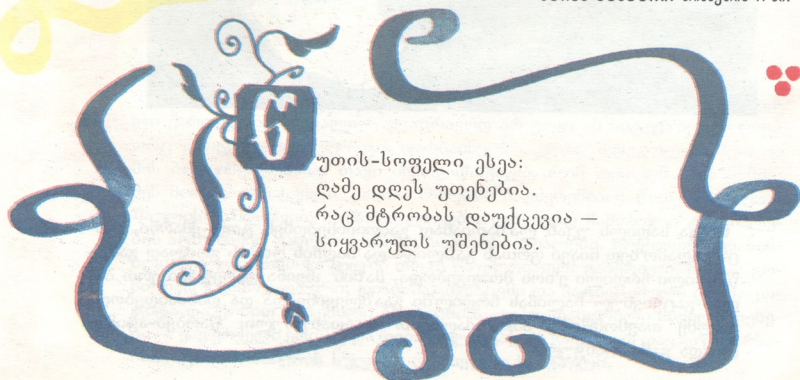
1 კაპოპოლი - კაპოპოლი

წაიშალა ამ ორთა გვამთა ცხოვრების კვალი დედამიწის ზურგზე-
და. რისთვის მოვიდნენ და რისთვის წავიდნენ? ნუთუ ნახევარი საუკუ-
ნე იმისთვის იცნობრეს, რომ ოთხი ფიჭვის ფიცარი ეშოვნათ და სამ-
სამი ადლი მიწა?

აახია—აღვიანიო!

ზურაბ ბუნტური. თიანეთის რ-ნი.

უთის-სოფელი ესეა:
ღამე დღეს უთენებია.
რაც მტრობას დაუქცევია —
სიყვარულს უშენებია.

აპოლოსისგან მარკოპოლი. თბილისი.

კაცი ვერ იტყვის, სძულდათ თუ უყვარდათ თთარაანთ ქვრივი სოფელში. შიშით კი ყველას ეშინოდა. ასე იფიქრეთ, ტირილით გაჭირვებულს და გაკაპასებულს ბალებსაც კი თთარაანთ ქვრივის სახელით აშინებდნენ გულზედ მისული დედები.

— დაწუმდი შე არ-გასაწყვეტო, თორემ აგერ თთარაანთ ქვრივი მოდისო.

თთარაანთ ქვრივმა ეს კარგად იცოდა და ბევრს არას მნაღვლობდა, რომ ასე ეკრძალებიან, ვრიდებიან და უფროთხიან ყველანი.

ქალაჩუნები რომ არიან, იმიტომია, — იტყვოდა ხოლმე თავისთავად. ჩემი რად უნდა ეშინოდეთ? რა ბაებაყ-დევი მე მნახესო! მე მარტო ისა ვარ, რომ ჩემს ჯავრს არავის შევარჩენ, ტყუილუბრალოდ არავის დავეჩავგრინები. თუ გაჭირდა, რკინის ქალამნებს ჩავიცვამ, რკინის ჯოხს ავოდებ ხელში და ხელმწიფემდინ ვივლოთ.

ისე არავის გაუვლიდა გვერდით, რომ არ გაეკენწლა, თუ რამ თვალში არ მოუვიდოდა. ძნელად იქნებოდა, რომ ტკბილი სიტყვა ეთქვა ვისთვისმე.

— ტკბილი სიტყვა რა არისო! — იტყვოდა ხოლმე — ამ გამწარებულს წუთისოფელში ტკბილი სხვა რა

არის, რომ სიტყვა იყოს. რას მიქვიან ტკბილი სიტყვა! თვალთმაქცობაა, სხვა არაფერი, ტკბილი სიტყვა ნუგეშია, კაცს გულს მოფხანს. გულისფხანა რალა დარდუბალაა, ფხანა ქეცმა იცის. ნუ გაიქვიციანებ გულს და ფხანაც საჭირო არ იქნება. სიტყვა სამურველი ხომ არ არის — მოსაკიდებელი ჩანგალია, რომ გული ან აქეთ მისწიოს, ან იქით, თორემ ობი მოეკიდება, როგორც კიდობანში

დავიწყებულს პურს. გული ადგილიდამ უნდა მისძრას-მოსძრას კაცმა, თუ კაცს კაცის სიკეთე უნდა. ფხანა გულისა რის მაქნისია! უქმის კაცის საქმეა. თავადიშვილები ფხნის გულზე ხელს ასმევენებენ რომ ძილი მთიგვარონ, გულის ფხანაც ის არის; ძილს მოჰგვრის. ის კი არ იციან, რომ თუ წუთისოფელს ერთს ბეწო ხანს თვალი მოუწუჭე, ისე გაგთვლავს, როგორც დიდოფლი ლეკი ნაბადას.

გელა გელაშვილი. 8 წ. თბილისი.

მ ჯაშვილის ღერა
ავისუფლებავ, შენ ხარ კაცთა ნავთსაყუდარი,
შენ ხარ ჩაგრულის, წვალებულის წმინდა საფარი,
შენ ხარ მშვიდობა და სიმართლე ამა ქვეყნისა,
შენ ხარ აღმზრდელი ღვთაებამდე კაცთ ბუნებისა.

წავლენივ სუწათი, ანუ ავიფოლი

მ

იღის ურეძი დან უეცრად
ვიღაცამ ტეიღამ ასეუწან ცხენი,
მოვარდა ივი ურემს მეღვრადან,
მჭმუნვარე სახის ამეუდ მხენი.

— ვერ მიმასწავლებ კუდი-გორის გზას? —

ჭკითხა თამაძად მან მეურმესა,
— რატომ ვერ, ძამო! ზგერ აიძ მთას
მარჯვნივ აუხვევ და განხვალ ხევსა,
ერთი საურმე გზა დავიხვდება,
იმ გზას დაადევ, წადი — და როცა
ცხვირწამოწვდილი მთა შეგეურება,
ის მთა იქნება კუდი-გორაცა.

ყარაღი

მეწვერეხიღია

თამარ მიგაღისაგვილი. თბოლისი.

წავლენივ სუწათი, ანუ ავიფოლი ყარაღის ცხოვრებღია

კობა ბაღვაშვილი. ქუთაისი.

რ

იბუხის ტარით მამა-ჩემს მტრულად
 ეცა ურჯულო ბატონი ჩვენი...
 უნდა კი გითხრა, რომ მამა სრულად
 არ გაღასულა თავისი დღენი.
 საწვადი იყო თავის-მომწონე,
 სირცხვილმა გული გადმოუბრუნა...
 თუმცა აღარ ჰქონდა მკლავებში ღონე,
 მაინც კი ხელი შემოუბრუნა.
 როგორ თუ ხელი მომიბრუნაო,
 „ბიჭო, როზგები! ბიჭო, როზგები!“...
 და მამა-ჩემსა მოხუცსა, ძამო,
 წამოეჭიდნენ მისივ მომეები!..
 როზგით მიცემეს მამა სხეული,
 მამა მოხუცი — ზატოვს ჩვეული....

მამა-ჩემი
 სწავლიდა
 ანუ

ქართული ენის სწავლება

პაპს ბარდამელიძემ. პაპისაჲს რ. 56.

ს

მ საწყალს შვილსედ კაცოც შეწუნდა,
ორიე წაიღო ერთმა ნაღველმა...
ამ ორს გულში რა ბაღდაშიც დუღდა,
წარმოიდგინოს თითონ მკითხველმა.

ქართველებისათვის „დედა“ მარტო მშობელი არ არის. ქართველი დეიძლს ენასაც „დედა-ენას“ ეძახის, უფროსს ქალაქს — „დედა-ქალაქს“, მკვიდრს და დიდ ბოძს სახლისას — „დედა-ბოძს“, უდიდესსა და უმაგრესს ბურჯს — „დედა-ბურჯს“, სამთავრო აზრს — „დედა-აზრს“. გუთნის გამგებელ მამაკაცსაც კი — „გუთნის-დედას“. რამოდენად განდიდებულია მნიშვნელობა დედისა, რამოდენად გამრავალგვარებული, გაპატრიონებული, გაძლიერებული, გაღონიერებული და თავმოსაწონებული!...

გოგობა მოსიაშვილი. თბილისი.

გოსტაშაბიშვილიმა ახსენა ღმერთი, აუკრიბა სადაფე ცხენს და ჰკრა ქუსლი. ცხენმა ერთი ორიოდე კამარა შეჰკრა, ისკუპა და თვალის დახამხამების უმალ ვაჟკაცი ვაჟკაცს წინ დაუდგა. ყიზილბაშმა წამოუღერა თავისი შუბი. გოსტაშაბიშვილიმა ხელი აუკრა და აიცდინა. ეს ისე მარჯვედ მოუვიდა, რომ ქების კიჟინა დასცეს. მინამ ყიზილბაში მეორედ შეუტევედა შუბით, გოსტაშაბიშვილი ცხენდაცხენ ეცა, წასწვდა, ერთი-ორი ღონივრად შეჰბღერტა და ცხენიდან ძირს დასცა, ასე რომ დაცემულს ფეხზედ აღღომა გაუძნეღდა. ჩამოხტა ცხენიდან გოსტაშაბიშვილი, ააყენა ყიზილბაში ფეხზე და უთხრა:

— ნუ გეშინიან, მე თავს არ მოგჭრი. შენი თავი შენის ვაჟკაცობისათვის მიჰატიებია. ცოდვია შენი გაფუჭება. წადი და ღმერთმა გზა მშვიდობისა მოგცესო.

— მეც სიცოცხლეს თუ ვისგანმე ვინუქებდი, მარტო შენისთანა ვაჟკაცისაგანაო, — უპასუხა ყიზილბაშმა, საღამი მისცა და წავიდა».

მოწვდილს ხმალსა მტრისასა,
წინ მიაგებე ფარიო:
დროზედ ნახმარი ფარიცა
იგივე ხმალი არიო.

ხათუნა ვახტანგიშვილი. თბილისი.

ე

განდობიდი

წვემსი ქალი ვარ... აქ მთის კალთებზედ
 ცხვარს ვამოვებდი მაძი-ჩემისას;
 ბალახმა ცხვარი ამოიტყუა
 და მეც ამოვეეკ ფარასა ცხვრისას.
 ღამაში იყო ამ დღის სღამო,
 რა-როე ჰშვენიოდა მზე დამავალი!
 შევხედე თუ არ იმ მხეს, იმ ცას,
 გაჰტერდი, ვედარ მოვსხლიტე თვალი.
 ღვთის სახესავით გარს შუქმოსხმული
 მთის წვერზედ დიდი მზე ბრწყინვალეობდა
 და საკვირველი ის სანახავი
 თვალთანა ერთად გულსა მტაცებდა.

საქ. სსრ კ. მარქსის
 სახ. სახ. რეს. ებ.
 ბიბლიოთეკა

ეჭვბია

მ

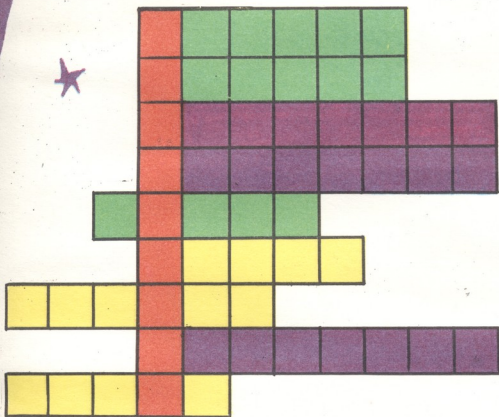
კროალი ნათელი სახე მთვარისა
 მშობელს ქვეყანას ზედ მოჭყუნოდა
 და თეთრი ზოლი შორის მთებისა
 ლაქვანდ სივრცეში დაინთქმებოდა.
 არსაიდან ხმა, არსით ძახილი!..
 მშობელი შობილს არწას მეტყუოდა,
 ზოგჯერ-კი ტანჯვით ამოძახილი
 ქართულის მიღშია კენესა ისმოდა!
 ვიდექ მარტოკა... და მთების ჩრდილი
 კვლავ ჩემ ქვეყნის ძილს ეაღწერსება...
 ოხ, დმერთო ჩემო! სულ ძილი, ძილი,
 როსდა გვედირსოს ჩვენ გაღვიძება?!

ნენა ბათხაძე

ქუჩა-ქუჩი კაპლანი

თავსატყვისი *

მოცემული უჭრედები შეავსეთ ილია ჭავჭავაძის მოთხრობების გმირების სახელებით, ისე რომ წითელ სვეტში მიიღოთ ილიას ერთ-ერთი ნაწარმოების სათაური.

ჭიჭუე

საპაროველოს ალკპ გვ.-ისა და ვ. ი. ლენინის სახელობის პიონერთა ორგანიზაციის რესპუბლიკური საბჭოს შურნალი უმცროსკლასელებითაა.

გამოდის 1904 წლიდან
საქ. კბ ცვ-ის გამოცემლობა.

შთავარი რედაქტორი
ინჟინერი ნიჟარაძე

სარედაქციო კოლეჯია: მღვანელ აბო-კაძე, მანანა ანთაძე, ლაშარა პაპუა, მერი ლავროვიჩი, ლეონა მრავა, გელა ლოსავერიძე, გიორგი მრავა-ლოვიჩი, ჯურხა ნალირაძე, გიორგი რეინოვიჩი (სამხატვრო რედაქტორი), თამარ ნალაური (პ/მ, მდიანი), გიორგი მახარაძე, გიორგი ზვიგინაძე, მარინა სარატივიჩი.

ტექნიკური რედაქტორი
ინჟინერი ვარკეთილი

მისამართი: რედაქციის, გამომცემლობის, სტამბის - თბილისი, ლენინის, 14. ტელე: შთ. რედაქციის 93-41-30, 93-98-15; პ/მ, მდიანის 93-10-32, 93-98-18; საშ. რედაქციის-93-98-18; განყოფილებების: 93-98-19; 93-98-17.

გადაცემა ხარჯები 11.08.87 წ., ხელმოწერილია დასაბუჯდელ 20.09.87 წ., ქალაქის ზომა 60x90/16, ფონ. ნაბ. ჟურნ. 2,5. ტირაჟი 168.000, შეკვეთა №1955

ილიას პორტრეტი უდაზე - მამაკ ნარსაძემ. მუსტიის რ-ნი

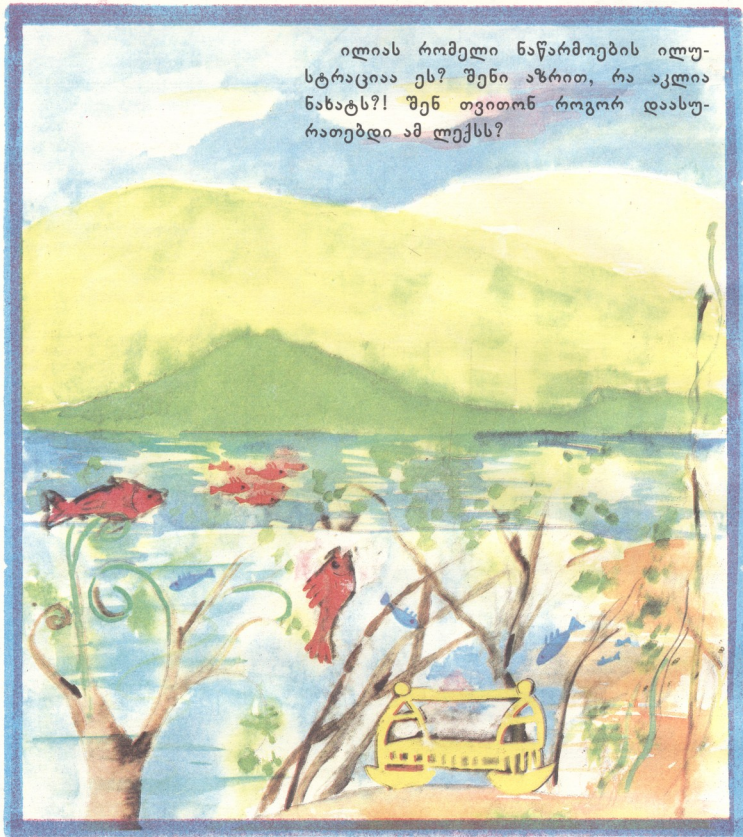
ფურნალი გაფორმა
ბიბა ლავაშვაძე

«Дила» («Утро») еженедельный журнал ЦК ЛКСМ Грузии и Грузинского Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации им. В. И. Ленина для младшеклассников, на грузинском языке.

Отпечатано в типографии издательства ЦК КП Грузии.
Главный редактор Энвер Нишарадзе (тел. 93-41-30).

Адрес редакции и издательства: 380096, г. Тбилиси ул. Ленина, 14.
Объем 2,5 печатных листа, тираж 168.000. Заказ №1955

ილიას რომელი ნაწარმოების ილუსტრაციაა ეს? შენი აზრით, რა აკლია ნახატს?! შენ თვითონ როგორ დაასურათებდი ამ ლექსს?

ირაკლი დოზორჯიანიძე. თბილისი.

ჩვენი ჟურნალის ეს ნომერი მთლიანად ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლის-თვის ეძღვნება. ნაწარმოებები ილუსტრირებულია ბავშვების მიერ.